

 Luister naar

Hadassah werd als jong meisje bij de Jehovah's Getuigen misbruikt: 'Hier kookt mijn bloed van'

INTERVIEW Hadassah Vorm groeide op als kind van Jehovah's Getuigen. Als zesjarige werd ze herhaaldelijk seksueel misbruikt, vertelt ze. Haar dader ging vrijuit. En dat gebeurt volgens haar nog steeds. 'De gemeenschap van Jehovah's Getuigen geeft ruimte voor pedoflie.'

Jasper van den Bovenkamp

donderdag 14 december 2023 om 11:23

'Het voelt wéér alsof datgene wat ik als klein kind heb doorstaan, voor niemand ertoe doet', reageert Hadassah Vorm deze week. Het nieuws is dat de Jehovah's Getuigen een zaak aanspannen tegen de Nederlandse staat. Ze vinden het 'niet eerlijk' dat de overheid in 2020 liet onderzoeken hoe zij met seksueel misbruik omgaan, terwijl dat bij andere geloofsgemeenschappen niet gebeurde.

Het is een 'gotspe', vindt Vorm. 'Ze ontkennen gewoon de feiten. Zo gaan ze volledig voorbij aan het onrecht dat slachtoffers is aangedaan. Ontkennen en minimaliseren is typisch iets wat leiders van religieuze - of andere - organisaties doen, als ze geen verantwoordelijkheid willen nemen en hun falen niet erkennen.'

Haar eigen ervaringen gaan zestig jaar terug; ze komt er nu pas mee naar buiten. Dat heeft een even eenvoudige als tragische reden: 'Pas nu ben ik zo ver dat ik het kan.'

Een paar maanden geleden werd ze ook al boos. Toen om een bericht over een 48-jarige man die verdacht was van seksueel misbruik van kinderen; hij is ouderling bij de Jehovah's Getuigen en mocht niet langer door justitie worden vervolgd. Het zogeheten verschoningsrecht zou zijn geschonden, waardoor volgens de rechter de belangen van de verdachte zijn geschaad.

'En?', vraagt Vorm. 'Hoe zit het met de belangen van dat arme kind? Hier gaat mijn bloed van koken.'

Het geval van de man uit Assen staat niet op zichzelf. Seksueel misbruik van kinderen komt vaker voor bij de Jehovah's Getuigen. Bij onderzoekers van de Universiteit Utrecht meldden zich in 2020 ruim 750 mensen met voorvallen van seksueel misbruik door leden van de geloofsgemeenschap.

Het gebeurt ook vaker dat verdachten vrijuit gaan. Slachtoffers zeggen dat daders 'de hand boven het hoofd wordt gehouden' binnen de gemeenschap.

'Dat zorgt voor een zeer onveilige situatie voor kinderen', was de conclusie in een serie verhalen die dagblad *Trouw* in 2017 publiceerde.

Wat dat betreft was de zaak tegen de verdachte minder gebruikelijk. Uit onderzoek dat *Trouw* deed, kwam ook naar voren dat er binnen de Jehovah's Getuigen bijna nooit aangifte van seksueel misbruik wordt gedaan. De meeste zaken worden binnen de organisatie zelf 'afgehandeld'.

losse handjes

Het is een van de redenen waarom Hadassah Vorm dit gesprek wil voeren, zegt ze. 'Niet omdat ik de aandacht op mezelf wil vestigen. Integendeel, ik vind het verschrikkelijk om dit te moeten vertellen.' Ze doet het om anderen aan te moedigen ook met hun ervaringen naar buiten te treden. 'Al is er maar één misbruikt kind dat hier iets aan heeft, dan is het voor mij de moeite waard. Voor de slachtoffers die het zwijgen wordt opgelegd - voor hen doe ik het.'

Vorm groeit in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw op in Amsterdam. Terugkijken op die periode, benadrukt ze, stemt haar droef.

Ze vertelt over haar onberekenbare vader, glazenwasser van beroep, een religieuze hardliner, type losse handjes. 'Hij sloeg vooral graag in mijn gezicht. Heel hard. Het was een klein mannetje, maar beresterk hoor. Die liep de hele dag met ladders te gooien, snap je.'

'Ook mijn man, met wie ik al 27 jaar samen ben, kent de details niet.'

Over haar moeder, die tijdens de mishandeling toekijkt, en zwijgt. 'Ik heb me altijd

een waardeloos kind gevoeld.'

Over het religieuze klimaat bij de Jehovah's Getuigen, waardoor haar wereldbeeld is verkokerd. 'We leefden extreem geïsoleerd; ik had er geen idee van dat er buiten de sekte nog een ander leven was. En het verhaal was: iedereen buiten de sekte wordt op een dag vernietigd.'

Over hoe zelfs het weinige contact met de buitenwereld door die toegeknepen geloofsogen plaatsvindt. De 'velddienst' – elk weekend van deur tot deur – is immers erop gericht zo veel mogelijk mensen aan Jehovah's toekomstige toorn te ontrukken. 'Een verschrikking. Geloof me, geen kind beleeft daar plezier aan.'

geen details

Nee, plezier was er eigenlijk in het geheel niet, verzucht Vorm. 'Het geloof overvleugelde alles en het ging altijd maar door. Zaaldienst, *Wachttorens*-studie, diezelfde week nóg een zaaldienst, boekenstudie, thuisstudie, gezinsstudie - het stopte nooit. Je werd zo met het geloof beziggehouden dat je geen tijd had voor iets anders. Zelfs als we op vakantie gingen, speelden we uitsluitend met kinderen van Getuigen. Ik heb me altijd zo ongelukkig gevoeld.'

Midden in al dat gelovige leven om haar heen gebeurt een van de ergste dingen die een kind kan overkomen: Hadassah wordt seksueel misbruikt. Niet eens, niet twee keer, maar herhaaldelijk. En ernstig.

'Welk bewijs had ik? Er waren maar twee getuigen: een slachtoffer en een dader.'

Zes jaar is ze, iets jonger misschien, heel precies weet ze het niet, maar zeker niet ouder. De dader is een mannelijk gemeentelid van de Koninkrijkszaal in de (huidige) Haarlemmerbuurt in Amsterdam; jaren later wordt hij tot ouderling bevorderd.

Meer laat ze er niet over los. 'Het is pas sinds kort dat ik überhaupt vertel dat ik ben misbruikt. Ik denk niet dat ik ooit iemand zal vertellen wat er precies is gebeurd. Ook mijn man, met wie ik al 27 jaar samen ben, kent de details niet.'

schaamte

Als kind peinsde ze daar al helemaal niet over. 'Er kleefde veel schaamte aan. Los daarvan hadden mijn ouders er totaal geen oren naar. Er hing een onveilige sfeer bij ons thuis.'

Omdat het misbruik in haar eigen gemeente plaatsvindt, voelt ze zich ook daar bepaald niet uitgenodigd om het aan te kaarten. Toch overwint ze op een dag haar angsten en doet ze bij een ouderling melding van wat haar is aangedaan. Ze noemt expliciet de naam van de misbruiker.

Er gebeurt niets. Ze informeert een andere ouderling. Wederom radiostilte.

Nog eens brengt ze verslag uit. Er wordt geen actie ondernomen.

Officiële aangifte bij de politie heeft Hadassah - zoals zo veel slachtoffers van seksueel misbruik binnen de Jehovah's Getuigen - nooit gedaan. 'Slachtoffers wordt daar dringend aangeraden geen aangifte te doen tegen 'broeders'. Dat vereist de Bijbel van 'ware christenen', zegt men. Los daarvan, zou het zin gehad hebben? Zo'n aangifte haalt toch alleen iets uit als je bewijs hebt? Welk bewijs had ik? Er waren maar twee getuigen: een slachtoffer en een dader.'

confrontatie

De laatste van die twee ziet ze jaren nadien, op een feestje, per toeval, ineens staan. Vorm is dan een jaar of 35.

Ze is 'ineens helemaal *pissed off*', bedenkt zich geen moment, stapt op hem af - 'ik voelde enorm veel kracht' - en confronteert hem.

Maar ook deze actie levert niets op. 'Het enige wat hij uiteindelijk zei, was: "Als ik

het heb gedaan, dan m'n excuses."

Toen heb ik tegen hem gezegd: "Wat ben jij een ongelofelijke klootzak!" En toen ben ik gegaan.'

Inmiddels is Vorm - onder meer dank zij jarenlange therapie - niet meer boos over wat haar persoonlijk is aangedaan, zegt ze. Maar als ze dan in de krant leest over die man uit Assen, of over de gemeenschap die zich 'gediscrimineerd' voelt, dan spuit al snel de woede weer door haar aderen.

'Mijn dader ging vrijuit, terwijl ik, het slachtoffer, aan mijn lot werd overgelaten. Dit kind lijkt hetzelfde lot te treffen. Op zulke momenten voel ik me opnieuw misbruikt.'

'De gemeenschap van Jehovah's Getuigen geeft ruimte voor pedofilie.'

Dat een dader vrijuit gaat, is een patroon, zegt Hadassah. Om met stelligheid te vervolgen: 'De gemeenschap van Jehovah's Getuigen geeft ruimte voor pedofilie. In plaats van de organisatie ondersteboven te keren en daders bij de politie aan te geven, bedekken ze het misbruik met de mantel der liefde.

Men weet dat het misbruik plaatsvindt, omdat het besproken wordt in de vergaderingen van het ouderlingencomité. Bij geconstateerd misbruik worden ouderlingen of andere daders 'op restrictie gezet' of zelfs uitgesloten. Maar wanneer ze berouw tonen, getrouw naar de vergaderingen komen en daar spijt betuigen, worden ze weer toegelaten en kunnen ze zelfs weer een ambt bekleden. En zo kan de misbruiker vrolijk verder gaan waar hij gebleven was: slachtoffers maken.'

onuitwisbaar

'Het gebeurt niet één keer, maar telkens opnieuw. Het onderzoek dat door de Uni-

versiteit Utrecht is verricht, laat zien dat het niet om incidenten gaat; alleen in Nederland al zijn honderden slachtoffers te betreuren. En dan moet je bedenken dat de Jehovah's Getuigen wereldwijd actief zijn.'

Het tragische voor slachtoffers, zegt Vorm, is de onuitwisbaarheid van de misbruikervaring. 'Als jouw grenzen op zo'n jonge leeftijd zó grof worden geschonden, kun je daar je leven lang problemen van ondervinden.

Ik heb heel lang het gevoel gehad dat ik niets te zeggen had over mijn eigen lichaam. Ook was ik altijd bezig mensen te pleasen. Jarenlang kon ik mijn grenzen niet aangeven. Denk je eens in wat dat voor al die andere misbruikte kinderen aan persoonlijk leed betekent, en betekend heeft.'

Hadassah Vorm klaagt de Jehovah's Getuigen aan: 'Een dader van misbruik wordt zo weer in genade aangenomen en kan verder gaan waar hij gebleven was.' - beeld niva collective

Vorm doorbreekt het eenzame zwijgen kort nadat ze binnen haar tweede huwelijk is bevallen van een tweeling. Op een dag, een aantal maanden na de bevalling, raakt ze in een psychose. Ze blijft maar rondjes lopen door het huis, terwijl ze on samenhangende teksten scandeert. 'Het was verschrikkelijk eng.'

De huisarts komt met spoed, geeft haar een spuit, naderhand antidepressiva op recept; ze zoekt hulp bij een psychiater en uiteindelijk bij twee psychologen. Binnen de omheining van deze therapeutische sessies begint ze schoorvoetend te praten.

Hoewel de diagnose 'postnatale depressie' luidt, is Hadassah ervan overtuigd dat ze - door de hormonale disbalans van dat moment - als een vulkaan is uitgebarsten. Een vulkaan die al jaren rommelt: huiselijk geweld, emotionele verwaarlozing, religiestress, seksueel misbruik - en het diepe, diepe gevoel van ongeluk over dat alles.

Toch brengt de eruptie nieuwe, vruchtbare grond. Vorm leert, aan de hand van de therapeutische sessies, praten over wat ze heeft meegemaakt.

Sinds een paar jaar, zegt ze, heeft ze deze trauma's kunnen verwerken. 'Ik heb het losgelaten, ik heb mezelf geheeld.'

ongelukkige keuze

Tegelijk blijft het pijn doen, als ze zich realiseert hoe haar toekomst in de knop gebroken werd. En hoe het misbruik tot ver in haar volwassen leven bleef dooretteren.

Ze vertelt over haar eerste huwelijk, met een man uit de gemeente; ze trouwde tegen haar zin. Vanwege overspel door haar echtgenoot wordt het huwelijk door hem beëindigd. Haar ex-man wordt vanwege het overspel door de Jehovah's Getuigen geëxcommuniceerd, maar betuigt spijt en wordt weer aangenomen. 'En toen zat hij gewoon weer in de zaal met zijn nieuwe vrouw. Ik met mijn kind, zij een eindje verderop. Ik voelde me zó doodongelukkig.'

'Wat ik heb meegemaakt, had niet mogen gebeuren.'

Ze trouwt opnieuw, met een vriend van haar broer – en ook dit blijkt een ongelukkige keuze: het huwelijk, waarin de tweeling wordt geboren, wordt gekenmerkt door overmatig drankgebruik en agressie.

Na de psychose volgt ze opnieuw therapie. Bij haar vader maakt dat schaamte en diepe honger gevoelens wakker. 'Hij sprak die ook openlijk uit: 'Ach ja, m'n dochter is gek, ik wist het al jaren hoor, welja, dan gaat ze toch lekker naar de psychiater, hahaha.'

Ook haar tweede huwelijk strandt, nu op haar eigen initiatief. Dat heeft ingrijpende gevolgen: verstoten door familie en vrienden, is Hadassah dakloos en leeft ze

24 jaar lang gescheiden van haar kinderen. 'Inmiddels is er weer contact, behalve met één van de tweeling; die zit nog bij de sekte.'

litteken

Op dit moment gaat het heel goed, zegt Hadassah. 'Sinds een jaar of acht ervaar ik rust en ben ik geheeld.'

Het verleden is een litteken, dat af en toe, in bepaalde situaties, even jeukt.

Soms hoor je mensen zeggen: "Ik ben blij dat ik dit allemaal heb meegemaakt, het maakt mij tot wie ik ben." Dat zul je mij niet horen zeggen. Wat ik heb meege- maakt, had niet mogen gebeuren.'

reactie van het hoofdkantoor

Het hoofdkantoor van de Jehova's Getuigen wil niet reageren op individuele kwesties, laat woordvoerder Michael van Ling per e-mail weten. Wel meldt hij dat de beschuldiging van Hadassah Vorm, dat de Jehova's Getuigen ruimte ge- ven voor pedofilie, volgens hem 'feitelijk onjuist' is.

'Ouderlingen nemen kindermisbruikers nooit tegen de autoriteiten in bescher- ming. Als een beschuldiging van kindermisbruik bij de ouderlingen bekend wordt, nemen zij meteen contact op met het bijkantoor van Jehovah's Getui- gen. Het bijkantoor van Jehovah's Getuigen zal de ouderlingen instrueren om, zelfs als dat wettelijk niet verplicht is, aangifte te doen wanneer een minderja- rige nog steeds gevaar loopt te worden misbruikt of als er andere gegronde redenen zijn.'

Tevens verwijst Van Ling naar een officieel document van de organisatie, waar- in de standpunten over de bescherming van kinderen zijn verwoord. 'Uit dit actief toegepast beleid blijkt duidelijk dat seksueel misbruik door Jehovah's Getuigen als een grove zonde en als een misdrijf wordt gezien.'

 Mail de redactie